

Sygn. akt III AUa 78/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący : Sędzia SA Monika Roślan-Karasińska

Protokolant: Eliza Berska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 maja 2024 r. w W.

sprawy D. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek apelacji D. D.

*od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydziału Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych*

z dnia 13 października 2022 r. sygn. akt XIII U 90/22

uchyla w całości zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 października 2022 r. sygn. akt XIII U 90/22 i znosi postępowanie od dnia 13 października 2022 r. oraz sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Monika Roślan-Karasińska

Sygn. akt III AUa 78/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 listopada 2021 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W., po rozpoznaniu wniosku z 5 sierpnia 2021 roku odmówił D. D. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, z uwagi na treść orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z 22 listopada 2021 roku nr (...) zgodnie, z którym ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

(decyzja – nieponumerowana karta a.r.)

D. D. zaskarżył decyzję w całości i wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że 30 stycznia 2020 roku uległ wypadkowi przy pracy. W wyniku tego wypadku doznał urazu nadgarstka. W ocenie odwołującego, jego stan zdrowia od dnia wypadku do dnia wydania zaskarżonej decyzji o świadczenie rehabilitacyjne znacznie się pogorszył, dlatego też złożył wniosek o rentę. Odwołujący zaznaczył, że komisja lekarska ZUS nie uwzględniła charakteru pracy odwołującego, która wymaga pełnej zdolności obu rąk. Praca odwołującego polega głównie na chodzeniu

po rusztowaniach, drabinach i wykonywaniu prac monterskich związanych z usuwaniem usterek na obiektach budowlanych będących na gwarancji.

(odwołanie – k. 3-4 a.s.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał decyzję i wniósł o oddalenie odwołania w całości, przytaczając tożsamą argumentacją, jak w decyzji.

(odp. na odwołanie – k. 10-11 a.s.)

Wyrokiem z dnia 13 października 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym (w wyroku oczywista omyłka pisarska wpisano na rozprawie) sprawy D. D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddziałowi w W. o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na skutek odwołania D. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału w W. z dnia 26 listopada 2021 r. nr (...) oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy jako sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący D. D. (ur. (...)) ma wyższe wykształcenie. Posiada tytuł inżyniera magistra budowy maszyn o specjalizacji inżynieria przedsiębiorczości. Jego wyuczony zawód to mechanika i budowa maszyn, inżynieria przedsiębiorczości. Od 2008 roku odwołujący pracował, jako prezes spółki (...) sp. z o.o. Wcześniej pracował, jako inżynier. Odwołujący 30 stycznia 2020 roku w czasie wykonywania pracy prezesa zarządu doznał urazu nadgarstka prawego. W czasie upadku podparł się ręką. Z powodu dolegliwości nadgarstka zgłosił się 30 stycznia 2020 roku do poradni ortopedycznej. Rozpoznano wówczas uraz nadgarstka prawego i lewego i zlecono badanie RTG i USG. W badaniach podstawowych rozpoznano uszkodzenie chrząstki trójkątnej nadgarstka prawego. Po wykorzystaniu 182 dni zwolnienia lekarskiego, odwołujący korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego do 29 kwietnia 2021 roku. Świadczenie rehabilitacyjne orzekano odwołującemu z powodu następstw urazu nadgarstka prawego. Natomiast 14 kwietnia 2021 roku nie stwierdzono u odwołującego już dalszej niezdolności do pracy. Także komisja lekarska ZUS z 10 czerwca 2021 roku nie stwierdziła dalszej niezdolności do pracy w ramach świadczenia rehabilitacyjnego. Odwołujący w przeszłości przebył uraz barku prawego w wypadku samochodowym. Po tym urazie utrzymują się okresowe drętwienia prawej kończyny górnej.

(bezsporne)

Odwołujący aktualnie wykonuje pracę prezesa zarządu spółki, ponieważ w wywiadzie zawodowym w miejscu „podpis i pieczęć pracodawcy” nakreślił swój podpis i pieczętkę firmy (...) sp. z o.o.

(k. 27v. dokumentacji orzeczniczo-lekarskiej)

5 sierpnia 2021 roku odwołujący wniósł o rentę z tytułu niezdolności do pracy powstałej w związku z wypadkiem przy pracy.

(wniosek – k. 1-3v. a.r., t. I)

Lekarz orzecznik ZUS, po zbadaniu odwołującego, orzeczeniem z 22 września 2021 roku orzekł, iż D. D. nie jest niezdolny do pracy. W uzasadnieniu wskazano, że stopień naruszenia sprawności organizmu dotyczy stanu narządu ruchu. Lekarz orzecznik ZUS uwzględnił fakt, że 7 września 2021 roku specjalista ortopeda stwierdził brak podstaw do orzeczenia aktualnie niezdolności do pracy. Przy dokonywaniu ustaleń orzeczniczych wzięto pod uwagę stopień naruszenia sprawności organizmu, rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia i wiek.

(orzeczenie – nieponumerowana karta a.r., t. I)

Początkowo ZUS III Oddział w W., bazując jedynie na orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS z 22 września 2021 roku, wydał decyzję 27 października 2021 roku, na podstawie której odmówił odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

(decyzja – nieponumerowana karta a.r., t. I)

Po wniesionym przez odwołującego sprzeciwie, komisja lekarska ZUS orzeczeniem z 22 listopada 2021 roku nr (...) orzekła, że D. D. nie jest niezdolny do pracy.

(orzeczenie – nieponumerowana karta a.r., t. I; sprzeciw – k. 23 dokumentacji orzeczniczo-lekarskiej)

W rezultacie ZUS 26 listopada 2021 roku wydał zaskarżoną decyzję, która jednocześnie uchylała decyzję wcześniejszą, tj. z 27 października 2021 roku.

(decyzja – nieponumerowana karta a.r., t. I)

Biegły ortopeda powołany w niniejszej sprawie, po zbadaniu odwołującego i przeanalizowaniu dokumenty medycznej stwierdził, że odwołujący nie utracił zdolności do pracy. Zdaniem biegłego odwołujący nie jest ani całkowicie ani częściowo niezdolny do pracy. Wprawdzie wykonane badania obrazowe uwidaczniają zmiany w obrębie nadgarstków po przebytych urazach. Jednak dzięki zastosowanemu leczeniu uzyskano wystarczająco dobrą sprawność narządu ruchu, w szczególności obu nadgarstków. Ruchy stawów nadgarstkowych są wykonywane w wystarczająco dobrym zakresie i przede wszystkim jest zachowana prawidłowa chwytność i sprawność manualna. Biegły stwierdził, że poza niewielkim ograniczeniem ruchów nadgarstków przeprowadzone badanie ortopedyczne nie ujawnia jakiegokolwiek innej dysfunkcji narządu ruchu, tym bardziej w stopniu, który powodowałby niezdolność do pracy. Ruchy kręgosłupa są wykonywane swobodnie, w prawidłowym zakresie, bez jakichkolwiek obiektywnych objawów zespołu bólowego. W zakresie kończyn nie występuje inna dysfunkcja. Ruchy w pozostałych stawach i siła mięśniowa są prawidłowe. Nie występują objawy stanu zapalnego stawów. Chwytność i wydolność chodu jest prawidłowa. Biegły ortopeda jednoznacznie stwierdził, że odwołujący jest zdolny do pracy prezesa zarządu zgodnie z kwalifikacjami i umiejętnościami. Poprawa w sensie ortopedycznym polega na uzyskaniu wystarczająco dobrego zakresu ruchu i niewystępowaniu objawów stanu zapalnego. Wprawdzie chrząstka trójkątna nadgarstka prawego została uszkodzona, jednak nie powoduje to już w chwili obecnej niezdolności do pracy. Sprawa ewentualnego leczenia operacyjnego jest zaś opcjonalna. Leczenie operacyjne i dalsza rehabilitacja może przebiegać w ramach zwolnienia lekarskiego.

(główna opinia biegłego ortopedy – k. 24-27 a.s.; uzupełniająca opinia biegłego ortopedy – k. 46 a.s.)

Powyższe fakty Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. W ocenie Sądu dokumenty znajdujące się w aktach sprawy są autentyczne, a ich treść nie budzi wątpliwości, ponadto nie były one także kwestionowane przez żadną ze stron.

Z uwagi jednak na spór dotyczący tego, czy odwołujący jest całkowicie lub częściowo niezdolny do pracy zarobkowej, a jeżeli tak, to od kiedy, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeśli okresowa to na jaki okres, Sąd winien był zasięgnąć wiadomości specjalnych. W tym celu dopuścił w niniejszym postępowaniu dowód z opinii biegłego ortopedy. Biegły ten, sporządził również opinię uzupełniającą, stanowiącą ustosunkowanie się do zarzutów odwołującego.

Wszystkie opinie tego biegłego zostały ocenione przez pryzmat art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla ich przymiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażanych w niej wniosków.

W ocenie Sądu wydane w sprawie opinie były fachowe oraz zgodne z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Biegły ocenił stan zdrowia odwołującego na podstawie całości dokumentacji medycznej i po zbadaniu odwołującego. Odpowiadały na tezę dowodową stawianą przez Sąd. Natomiast wszelkie zarzuty odwołującego w zakresie wydanych opinii, stanowiły jedynie polemikę z biegłym i nie wnosiły istotnych zastrzeżeń w sprawie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy jako sąd I instancji dokonał następujących rozważań prawnych:

Odwołanie należało oddalić.

Podstawą prawną rozpoznania sprawy stanowiły poniższe przepisy.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt.6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199, poz.1673) ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy. Równocześnie w myśl art. 3 ust. 1 powołanej ustawy za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące śmierć, które nastąpiło w związku z pracą.

Definicję osoby niezdolnej do pracy zawiera art. 12 ust 1-3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stwierdza, że niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, zaś całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Stosownie do treści art. 13 powyższej ustawy, przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W sprawach o świadczenia rentowe, w celu ustalenia stanu zdrowia osoby odwołującej się pod kątem zasadności przesłanki warunkującej nabycie prawa do renty, jaką jest niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 wskazanej ustawy, daty powstania tej niezdolności oraz jej charakteru, koniecznym jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lekarza lub zespołu biegłych. Jest oczywistym, że ocena niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych, których sąd orzekający nie posiada. Wyznaczeni biegli winni zatem legitymować się specjalizacją adekwatną do schorzeń badanego, wydana zaś przez nich opinia musi spełniać określone kryteria, stanowiące w efekcie o pełnej miarodajności tego dowodu. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego materiału dowodowego, wtedy gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Dlatego też opinie sądowo-lekarskie sporządzone w sprawie przez lekarzy specjalistów dla oceny schorzeń ubezpieczonego mają zasadniczy walor dowodowy.

Ocena niezdolności do pracy lege artis winna zawierać ocenę niezdolności do pracy w płaszczyźnie medycznej (biologicznej, gdzie bierze się pod uwagę charakter i przebieg procesów chorobowych na stan czynnościowy organizmu, sprawność psychofizyczną organizmu i stopień przystosowania organizmu do ubytków anatomicznych, skutków choroby), ale i odniesienie do płaszczyzny socjalnej (ekonomicznej) pojęcia niezdolności do pracy (gdzie uwzględnieniu podlegają posiadane kwalifikacje, wiek, zawód, wykonywane czynności i warunki pracy oraz możliwość dalszego wykonywania pracy zarobkowej). W przypadku ustalania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową konieczne jest stwierdzenie niezdolności do pracy oraz związku tej niezdolności z taką chorobą.

Dokonana przez biegłego ortopedę całościowa ocena stanu zdrowia odwołującego nie budzi wątpliwości Sądu i ma charakter wiodący dla rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na spectrum schorzeń i proces leczenia. Wobec tego Sąd za biegłym przyjął, że schorzenia występujące u odwołującego nie czynią z niego osoby niezdolnej do pracy. W konsekwencji, Sąd uznał, że odwołującemu nie należało przyznać prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na stałe. Wskazać należy, że zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą, jeśli rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii jest konieczny. W takim zaś wypadku Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1974 r., II CR 748/74).

To mając na uwadze, Sąd orzekł na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c., jak w wyroku.

Z powyższym rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego jako sądu I instancji nie zgodził się odwołujący D. D. wnosząc apelację i zaskarżając w całości ww. wyrok (k. 71 i nast. – apelacja). Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił:

1) mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c., polegające na sprzeczności istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału przez bezzasadne ustalenie, że odwołujący jest zdolny do pracy

2) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niezgodności ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym zebrany w sprawie poprzez uznanie, że ubezpieczony jest zdolny do pracy, podczas gdy jest niezdolny do pracy co wynika z długotrwałej choroby;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 57 ustawy emerytalno-rentowej poprzez błędną wykładnię skutkującą odmową przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy powstałej w okresie przewidzianym ustawą

4) naruszenie art. 2 Konstytucji, poprzez naruszenie zasady zaufania obywateli do państwa.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i przyznanie odwołującemu prawa do renty lub uchylenie zaskarżonego wyroku w całości lub w części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych za obie instancje. Nadto apelujący wniósł o: dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego lekarza sądowego o specjalności ortopeda i dopuszczenie dowodu z jego opinii, dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania odwołującego się na okoliczność stanu zdrowia odwołującego się i wpływu tego stanu zdrowia na jego zdolność do pracy.

Na rozprawie apelacyjnej odwołujący reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika z wyboru podtrzymał wnioski i stanowisko zawarte w apelacji (k. 107 protokół rozprawy z dnia 27 maja 2024 r.).

Sądu Apelacyjnego w Warszawie zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wywiedziona apelacja podlegała uwzględnieniu, z tym jednak podkreśleniem, że zaskarżony wyrok nie mógł zostać zmieniony przez sąd II instancji, lecz podlegał uchyleniu, nie zachodziły podstawy do rozpoznania sprawy co do istoty, a kwalifikacja sytuacji procesowej ubezpieczonego D. D. skutkowałą wydaniem orzeczenia kasatoryjnego. Postępowanie zostało zniesione od daty wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym, tj. od dnia 13 października 2022 r. albowiem w ocenie Sądu Apelacyjnego nie zachodziły przesłanki do rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym przez Sąd Okręgowy, sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi

Okręgowemu w Warszawie, XIII Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiono temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Wskazać należy, iż odwołujący D. D. w odwołaniu do sądu z dnia 5 stycznia 2022 r. wprost wskazał, że wnosi o dopuszczenie dowodu z przesłuchania odwołującego na okoliczność stanu jego zdrowia (pkt 3 odwołania k. 3 verte). W ocenie Sądu Apelacyjnego sąd I instancji wydając wyrok na posiedzeniu niejawnym, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego na rozprawie i wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, popełnił błąd proceduralny, skutkujący nieważnością postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c.

Podkreślić należy, iż w judykaturze sądów powszechnych i Sądu Najwyższego przyjmuje się (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 marca 2023 r. II UZ 69/22), że wydanie wyroku przez sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 148¹ § 3 k.p.c. skutkuje pozbawieniem strony możliwości obrony praw, a w konsekwencji powoduje nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.. Problematyka nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) została dostatecznie wyjaśniona w orzecznictwie (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 nr 12, poz. 220; z dnia 10 stycznia 2001 r., I CKN 999/98, LEX nr 52705; z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/00, LEX nr 55519; z dnia 10 czerwca 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975 nr 3, poz. 66). Mamy z nią do czynienia, gdy strona zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania, to jest, jeżeli z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła - wbrew swej woli - brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części. Postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji, co powoduje, że wiele przypadków nieważności zachodzących przed sądem pierwszej instancji jest sanowanych w postępowaniu apelacyjnym, a co za tym idzie traci rację bytu kwestionowanie orzeczenia sądu pierwszej instancji (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 16 lutego 2012 r., III CSK 195/11; LEX nr 1162687 i z dnia 23 maja 2012 r., III CSK 274/11, OSNC 2013 nr 2, poz. 23).

W niniejszej sprawie przede wszystkim należy zauważyć, że wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, jako sądu pierwszej instancji został wydany na posiedzeniu niejawnym. Tymczasem zgodnie z art. 148 § 1 KPC, jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, posiedzenia sądowe są jawne, a sąd orzekający rozpoznaje sprawę na rozprawie. Art. 45 ust. 1 Konstytucji gwarantuje jawne rozpoznanie sprawy. W postępowaniu cywilnym klauzulę rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym wyznacza art. 148¹ § 1 KPC, który został wprowadzony do Kodeksu postępowania cywilnego na podstawie art. 2 pkt 18 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1311). Zgodnie z jego treścią sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozwiązanie z art. 148¹ § 1 KPC nie zostało wyłączone w odniesieniu do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych. Nie oznacza to swobodnego odwoływania się do tego przepisu, bez uwzględnienia indywidualnych okoliczności sprawy. Zatem zakres dyskrecjonalnej władzy sędziego jest ograniczony przedmiotem sporu, stanowiskiem stron oraz ukształtowanym standardem procedowania. W judykaturze wyrażono też stanowisko, że wydanie wyroku przez sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 148¹ § 3 KPC skutkuje pozbawieniem strony możliwości obrony praw, a w konsekwencji powoduje nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 KPC (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2020 r., I CZ 26/20, LEX nr 3082399; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2020 r., III UK 380/19, LEX nr 3150231).

Również w najnowszej linii orzecniczej podkreśla się, że wydanie wyroku przez sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 148¹ § 3 k.p.c. skutkuje pozbawieniem strony możliwości obrony praw, a w konsekwencji powoduje nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. „Zawarcie w treści pozwu osobowych wniosków dowodowych, których przeprowadzenie może nastąpić wyłącznie na rozprawie, należy odczytywać jako wniosek o przeprowadzenie

rozprawy, w rozumieniu art. 148¹ § 3 k.p.c.”(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2024 r. III CZ 20/24).

W sprawie będącej przedmiotem rozpoznania odwołujący D. D. w odwołaniu do sądu, a więc w pierwszym piśmie procesowym, z dnia 5 stycznia 2022 r. wprost wskazał, że wnosi o dopuszczenie dowodu z przesłuchania odwołującego na okoliczność stanu jego zdrowia (pkt 3 odwołania k. 3 verte), tak więc zawarł wniosek dorozumiany o przeprowadzenie rozprawy, o wysłuchanie go na rozprawie. Sąd I instancji nie przeprowadził rozprawy ani nie wydał również postanowienia o pominięciu wniosków dowodowych odwołującego się.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaniechanie funkcji rozpoznawczej przez sąd pierwszej instancji i do tego w trybie niejawnego rozpoznania sprawy, podczas której strona nie mogła wypowiedzieć się usprawiedliwia ocenę prawną, że w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Warszawie, jako sądem I instancji zaszyły nieusuwalne wady postępowania. Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd I instancji powinien zatem przeprowadzić postępowanie dowodowe i wyjaśnić wszystkie istotne okoliczności sprawy.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 148¹ § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.

Sędzia S.A. Monika Roslan- Karasińska